

รายงานสรุปการรับคณะ The University of Tokeyo
ณ โครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เชียงราย
ระหว่างวันที่ 24 – 26 สิงหาคม 2562

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	คณะติดต่อขอศึกษาดูงานผ่านมาทาง e-mail ของคุณณัฏฐวรรค์ ชันติสิทธิ
วัตถุประสงค์	เพื่อเรียนรู้และเข้าใจหลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน ตามตำราแม่ฟ้าหลวง
ระดับ	ระดับคณะ 3 (องค์กรที่มีศักยภาพพัฒนาเป็นPartner ในอนาคต) ระดับเนื้อหา 3 (เป็นคณะที่มาเพื่อเรียนรู้แนวทางการพัฒนาและสร้างแรงบันดาลใจ) คะแนนรวม 6
องค์ประกอบ	รายชื่อผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน : Mr.Nishizawa,Toshiro ตำแหน่ง Professor นักศึกษาจาก University of Tokeyo จำนวน 6 ท่าน
เจ้าหน้าที่ที่รับคณะ	- นางสาวสลักจิต มั่นธรรมรักษา - ผู้ประสานงานของมูลนิธิฯ นางสาวจรรยา เดชพัฒนากิจ และนางสาวอรุณี คงสันทัด
แหล่งสนับสนุนงบประมาณ	คณะออกค่าใช้จ่ายเอง ด้วยรหัส 912-B62-135

2. กำหนดการคณะ

เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
วันเสาร์ที่ 24 สิงหาคม 2562		
09.45	คณะเดินทางถึงสนามบินแม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย	TG2130
10.15	ออกเดินทางไปยังศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ	
11.15	รับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับภาพรวมและศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาโดยดูฯฯ "การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากการทำจริง และการพัฒนาที่วัดผลได้ โดยการประเมิน ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ณ ห้องประชุมชั้น 2 โรงงานทอผ้า	
12.30	รับประทานอาหารกลางวัน	
13.30	ศึกษาดูงานศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ "ครั้งแรกก่อตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์ฝึกอบรมด้านหัตถกรรม เป็นพัฒนาชนกลางน้ำ โดยการสร้าง งานสร้างอาชีพ เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้ที่มั่นคง พอเพียง โดยการต่อยอดจากภูมิปัญญาเดิมของ ชาวบ้าน และเสริมในสิ่งที่ขาด โดยการให้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ อุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานเหมาะสม กับการทำงาน ตรวจสอบคุณภาพทุกขั้นตอน สำคัญคือผลิตภัณฑ์ต้องออกแบบตามที่ลูกค้าหรือ ตลาดต้องการ และชาวบ้านเองจะได้เรียนรู้การทำงานจากการปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง เป็นการ พัฒนาทักษะความชำนาญเพิ่มขึ้นไปอีกด้วย" ซึ่งประกอบไปด้วย ● โรงงานทอผ้า เย็บผ้า ● โรงงานกระดาษสา ● โรงงานควักกาแฟดอยตุง ● โรงงานเซรามิก	
15.00	ศึกษาดูงานการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ณ ศูนย์คัดแยกขยะ	

15.30	ออกเดินทางไปยัง แปลงป่าเศรษฐกิจ นวัตกรรม 1	
16.00	ชมแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมีย กาแฟอาราบิก้าดอยตุง และโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย "บริษัท นวัตกรรม จำกัด ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2532 เป็นความร่วมมือกันเป็นของภาคเอกชน ดำเนินการปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุง โดยเลือกพืชที่ผลผลิตมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงสามารถนำไปแปรรูปและเพิ่มมูลค่าได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างรายได้ให้คนดูแลในระยะยาวเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้คนกับป่าอยู่ด้วยกันอย่างพึ่งพา พืชเศรษฐกิจที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เลือกมาส่งเสริมคือ กาแฟพันธุ์อาราบิก้า และแมคคาเดเมีย ปัจจุบันกลายเป็นต้นแบบของการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคม"	
17.00	ออกเดินทางไปยังดอยตุงล่อจิด	
17.15	Check in เข้าที่พักดอยตุงล่อจิด	
18.00	รับประทานอาหารเย็น	
19.00	กิจกรรมสรุปการเรียนรู้	คลับ 31
วันอาทิตย์ที่ 25 สิงหาคม 2562		
7.00	รับประทานอาหารเช้า	
8.00	ชมหอแห่งแรงบันดาลใจ "เรื่องราวของราชสกุลมหิดล ผ่านพระราชจริยวัตร ปรัชญา และหลักการทรงงานที่เรียบง่าย พระวิริยะอุตสาหะ ที่มุ่งพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย และสร้าง ประโยชน์สุขแก่แผ่นดิน ที่ต่างทรงเป็นแรงบันดาลใจให้กันและกัน เพื่อให้คนไทย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ได้เรียนรู้และเข้าใจ บทบาทของราชสกุลมหิดล ที่มีต่อคนไทยและแผ่นดิน อีกทั้งสร้างแรงบันดาลใจ และจุดประกาย ให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมคิดดี มุ่งมั่นประพฤติดี ปฏิบัติดี เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมต่อไป"	
9.00	ออกเดินทางไปยังฐานทหารดอยช้างมูบ	
9.30	ชมชายแดนไทย-พม่า ณ ฐานทหารดอยช้างมูบ เพื่อกลับไปย้อนดูภาพพื้นที่ดอยตุงในอดีต	
10.00	ออกเดินทางไปยังโครงการพัฒนาดอยตุงฯ	
10.30	พูดคุยกับผู้อาวุโส ผู้นำชุมชน และคนรุ่นใหม่ของดอยตุง	ห้อง VIP
12.00	รับประทานอาหารกลางวัน	

13.00	เยี่ยมชมวิถีชีวิต วัฒนธรรมของชนเผ่าอาข่า ณ บ้านอาข่าปากกล้วย	
14.30	ฟังบรรยายสรุปการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน	ห้อง VIP
15.30	กิจกรรมสรุปการเรียนรู้	ห้องกระจก
16.30	ชมพระตำหนักคอยตุง “พระตำหนักคอยตุงเป็นที่ประทับและที่ทรงงานของสมเด็จพระเจ้า เพื่อพระองค์จะได้สังเกตและ ทำงานพัฒนาอย่างใกล้ชิด “บ้านที่คอยตุง” เกิดจากพระราชกระแสรับสั่ง “ถ้าไม่มีโครงการพัฒนา คอยตุงฯ ฉันจะไม่สร้างบ้านอยู่ที่นี่” พระตำหนักคอยตุงจึงเป็นสัญลักษณ์แสดงความเรียบง่าย และการทรงงานหนักเพื่อพลกนิกรของพระองค์”	
17.00	ชมสวนแม่ฟ้าหลวง “สวนไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวแห่งนี้แหล่งท่องเที่ยวหลักที่ช่วยสร้างงานและรายได้ให้ คอยตุงฯ ทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะอาชีพที่หลากหลาย ตั้งแต่การท่องเที่ยว การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และโรงเพาะปลูก ซึ่งทักษะและรายได้เหล่านี้ถือเป็นการสร้างพลังให้ชุมชนเปลี่ยนอาชีพให้ ชาวบ้านหลายคนจากแรงงานรับจ้างเป็นเจ้าของกิจการ”	
วันจันทร์ที่ 26 สิงหาคม 2562		
7.00	รับประทานอาหารเช้า และ check out	
8.00	เดินทางไปยังสนามบินแม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย	TG2131

3. สรุปเนื้อหา

วันที่ 24 สิงหาคม 2562

กิจกรรมที่ 1 ฟังบรรยายสรุปการพัฒนาทางเลือกเพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน และศูนย์ข้อมูล
โครงการพัฒนาคอยตุงฯ โดย คุณสลักจิต มั่นธรรมรักษา

คณะฟังบรรยายสรุปการพัฒนาทางเลือกเพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน และศูนย์ข้อมูล

ในการบรรยายคุณสัจจิตได้พูดถึงโครงการต่างๆภายใต้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และสิ่งที่คุณนิธิฯทำตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

- อดีตดอยตุงเต็มไปด้วยปัญหาต่างๆ เช่นภูเขาหัวโล้น ป่าที่ถูกทำลาย กองกำลังต่างๆ รวมถึงปัญหาโรคเอดส์
- ด้วยความเชื่อในศักยภาพของคน สมเด็จพระเจ้าจึงเริ่มโครงการพัฒนาดอยตุงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนบนดอยตุง โดยแก้ไขปัญหาที่ ความเจ็บ ความจน และความรู้ และก้าวอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามโมเดล 3S
- มีหลักการพัฒนาที่เป็นต้นแบบคือ นายหลวงรัชกาล ร.9 ที่พระองค์ทรงเป็นตัวอย่างในเรื่องการลงพื้นที่เพื่อสัมผัส และเห็นสถานการณ์จริง
- 888 (ประธานกรรมการมูลนิธิฯ) เองก็ชอบเดินและพูดคุย สื่อสารกับชาวบ้าน ทำให้เกิดความเข้าใจ
- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯมีการเก็บข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง ตรงจุด
- แก้ไขปัญหาป่าถูกทำลายด้วยการปลูกป่าควบคู่กับการปลูกคน
- ป่าเศรษฐกิจ ที่ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ก่อตั้งเป็นบริษัท นวัตกรรม เพื่อทำธุรกิจไม่แสวงหาผลกำไร แต่คืนกำไรสู่สังคม
- สินค้าต่างๆภายใต้แบรนด์ดอยตุงผลิตโดยฝีมือของคนในชุมชน
- โครงการพัฒนาดอยตุงได้รับ Certificate จาก UNODC ว่าเป็นโครงการที่ช่วยให้โลกปลอดภัย เสพติด
- มูลนิธิฯเปิดโอกาสให้ชาวบ้านแสดงศักยภาพ สร้างความภูมิใจ และสร้างความยั่งยืน โดยการให้ชาวบ้านนำสินค้าจากสิ่งที่เป็นฝีมือของตนเองมาขายในงานสี่สัปดาห์
- ส่งเสริมและพัฒนาด้านการศึกษาแก่เด็กในชุมชนดอยตุง

ข้อซักถาม

1. กาแฟให้ผลผลิตเท่าไรต่อต้น

- ประมาณ 2.3 กิโล

2. ใครเจ้าของแปลงกาแฟ

- ที่ดินเป็นของรัฐ แต่ต้นกาแฟเป็นของชาวบ้าน เช่าต้นละ 50 สตางค์ ในช่วงแรกเราจ้างชาวบ้านดูแลต้นกาแฟ แต่ผลคือกาแฟไม่ค่อยได้คุณภาพ เราจึงยกให้ชาวบ้านเป็นเจ้าของเพื่อแก้ไขปัญหา

3. มีการทำโครงการในพื้นที่อื่นหรือไม่

- มี เรามีโครงการขยายผลในประเทศ เช่นที่น่าน และเชียงใหม่ ส่วนต่างประเทศเราทำที่ประเทศพม่า อัฟกานิสถาน และอินโดนีเซีย เรายังมีส่วนงานงานมหาวิทยาลัยที่มีชีวิตที่ต้อนรับคณะที่ต้องการให้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย และมีการเผยแพร่องค์ความรู้โดยการให้คำปรึกษา เพราะว่าเราไม่สามารถไปได้ทุกที่ จึงมีการเผยแพร่ผ่านทางช่องทางต่างๆเหล่านี้

4. ร่วมงานกับอีเกียได้อย่างไร

- เมื่อ 10 กว่าปีที่แล้ว อีเกียมองคนธุรกิจเพื่อสังคม ที่จะผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและใส่ใจสิ่งแวดล้อมให้กับเขา อีเกียติดต่อส่งทีมพัฒนาผลิตภัณฑ์มาทำความรู้จักเราโดยการมาทำงานกับดีไซน์เนอร์ของเรา สินค้าของอีเกียจะผลิตปีละ 2 collection

กิจกรรมที่ 2 เยี่ยมชมโรงงานต่าง ๆ ณ ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ

เยี่ยมชมศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ

ข้อซักถาม

1. คนงานที่ได้อยู่ในชุมชนนี้ใช่หรือไม่

- ใช่

2. พวกเขาพักที่โรงงานหรือที่บ้านของเขา

- พักที่บ้านของเขา

3. ใครออกแบบสินค้า อีเกียหรือเปล่า

- ถ้าเป็นออเดอร์ของอีเกียก็จะเป็นดีไซน์เนอร์ของอีเกียออกแบบร่วมกับดีไซน์เนอร์ของดอยตุง

4. วัตถุดิบในการทอซื้อจากที่ไหน

- ด้ายเราซื้อจากที่อื่น เช่น กรุงเทพฯ

5. สาไทย กับสาญี่ปุ่นต่างกันอย่างไร

- วิธีการทอและตากต่างกัน และสาไทยจะหนากว่าสาญี่ปุ่น

6. ป้าคำทำงานสอนกระดาษสามาก็ปีแล้ว

- ทำมา 17 ปีแล้ว

7. ดินที่ทำเซรามิกเอามาจากไหน

- บางส่วนมาจากในพื้นที่ และซื้อจากที่อื่นด้วย

8. ทำไมไม่นำเทคโนโลยีใหม่ๆมาช่วยในการผลิต

- เพราะเราสร้างโอกาสให้ชาวบ้าน เทคโนโลยีทำให้คนไม่มีงานทำเราจึงเลือกให้คนทำงานกับเรา

ต่อ

กิจกรรมที่ 3 ศึกษาดูงานโครงการสิ่งแวดล้อม

คณะศึกษาดูงานโครงการสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ 4 ศึกษาดูงานแปลงป่าเศรษฐกิจ นวัตกรรม 1

คณะศึกษาดูงานแปลงป่าเศรษฐกิจ นวัตกรรม 1

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมสรุปการเรียนรู้ประจำวัน

หัวข้อในการสรุปบทเรียน : ได้เรียนรู้อะไรจากการศึกษาดูงานในวันนี้

คณะสรุปการเรียนรู้ประจำวัน

สิ่งที่คณะได้เรียนรู้

- การพัฒนาต้องใช้เวลา ความมุ่งมั่น วิสัยทัศน์ ผู้นำที่ดี
- การทำงานอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอนเป็นสิ่งที่สำคัญ ต้องมีตรรกะ ง่ายๆ และลงมือทำได้จริง
- การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริงเป็นไปได้
- การสร้างเครือข่าย
- ให้คนเป็นศูนย์กลางของการขับเคลื่อนไม่ใช่ผลกำไร
- สิ่งที่ทำให้ดอยตุงแก้ไขปัญหาได้
 - ID card ของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ
 - การจัดสรรที่ดิน
 - การปลูกป่าเพื่อฟูลสภาพป่า
 - การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาชาวบ้าน
 - การทำธุรกิจเพื่อสังคม
 - กระจายความเสี่ยง
 - ช่วยเหลือคนรากหญ้าให้เริ่มต้นเป็นเจ้าของธุรกิจ

วันที่ 25 สิงหาคม 2562

กิจกรรมที่ 1 คณะเยี่ยมชมหอแห่งแรงบันดาลใจ สวนแม่ฟ้าหลวง พระตำหนักดอยตุง

กิจกรรมที่ 2 เยี่ยมชมชายแดนไทย-พม่า ณ ฐานทหารดอยช้างมูบ เพื่อกลับไปย้อนดูภาพพื้นที่ดอยตุงในอดีต

คณะเยี่ยมชมฐานทหารดอยช้างมูบ

กิจกรรมที่ 3 พูดคุยกับผู้อาวุโส ผู้นำชุมชน และคนรุ่นใหม่ของดอยตุง

คณะพูดคุยกับผู้อาวุโส ผู้นำชุมชน และคนรุ่นใหม่ของดอยตุง

ข้อซักถาม

1. ทำอย่างไรให้เยาวชนกลับมาที่บ้านเกิด
 - น้องพลอยตอบในฐานะตัวแทนคนรุ่นใหม่ว่า ที่กลับมาอยู่ที่บ้านเกิดเพราะรู้สึกว่ายู่ที่นี่แล้วอบอุ่น เคยไปเที่ยวในเมือง เช่น กรุงเทพฯ แล้วรู้สึกเหนื่อย จึงรู้สึกว่ายู่ที่นี่ดีกว่า มีอากาศที่ดีด้วย
2. พ่อแม่กดดันให้ไปหาเงินเยอะๆ
 - ไม่ พ่อแม่อยากให้อยู่ใกล้ๆบ้าน
3. มูลนิธิให้ทุนการศึกษามากี่ปีแล้ว
 - ประมาณ 12 ปี
4. นายกได้รับการตรวจสอบเรื่องความโปร่งใสอย่างไร
 - ต้องมีการรายงานบัญชีทรัพย์สินของครอบครัว มีเท่าไร เกินเท่าไร ต้องรายงานทั้งหมด
5. ตอนพีขึ้นเป็นอาสาสมัครอายุเท่าไร
 - 19 ปี
6. ทุกเผ่ามีตัวแทนเท่ากันหรือไม่
 - เราแบ่งแต่ละชนเผ่าออกเป็น % โดยรวมไทลื้อ ลัวะ ฉาน เป็นกลุ่มเดียวกัน กลุ่มไหนมีจำนวนประชากรเยอะกว่าก็จะมีตัวแทนเยอะกว่า
7. ใครเป็นคนบังคับใช้กฎหมายชุมชน และใช้อย่างไร
 - เราจะให้คนในชุมชนออกกฎร่วมกัน การลงโทษ ถ้าหากเป็นลูกผู้นำจะถูกปรับมากกว่า 2 เท่า แต่ทุกวันนี้ชุมชนไม่เข้มแข็งเพราะผู้นำเห็นแก่ตัว เราจึงต้องแก้ไขปัญหานี้ให้ได้
8. มีโครงการสำหรับผู้สูงอายุไหม
 - มี
9. จะจัดการอย่างไรถ้าคนใดคนหนึ่งไม่ยอมทำตามกฎหมายชุมชน

- การตั้งกฎชุมชนเกิดจากทุกคนในชุมชน ไม่ใช่คนใดคนหนึ่ง ดังนั้นถ้าไม่ทำตามก็ต้องออกจากผลประโยชน์ของชุมชน

10. อยากฝากอะไร หรือ ถามอะไรหรือไม่

- ลุงชำนาญ : มีปัญหาฝิ่น
 - ปัญหาที่มีทุกประเทศ บางประเทศยังปลูก เสพ และค้าอยู่ เช่น ประเทศจีนเคยมีปัญหาเรื่องสงครามฝิ่น รัฐบาลจึงเข้มงวดมาก
- พี่ชื่น
 - ฝากถึงทุกคนว่าอย่าเป็นน้ำเต็มแก้ว และอย่าอคติ
 - เมื่อก่อนดอยตุงมีกองกำลังต่างๆ แต่เมื่อโครงการเข้ามาทุกคนก็วางอาวุธและเริ่มต้นใหม่ที่เมืองไทย เพราะเมื่อก่อนทุกคนไม่รู้ว่าเขาอยู่ที่ไหน ฝั่งไทยหรือพม่า สิ่งที่คุณรุ่นเก๋าทำคือ การถือจอบใช้แรงงานจึงหวังอยากให้ลูกๆ คนรุ่นใหม่มีอนาคตที่ดี ได้เรียนสูงๆ จับปากกา ไม่ต้องจับจอบเหมือนพวกเขา

กิจกรรมที่ 3 เยี่ยมชมวิถีชีวิต วัฒนธรรมของชนเผ่าอาข่า ณ บ้านอาข่าปากกล้วย

คณะเยี่ยมชมวิถีชีวิต วัฒนธรรมของชนเผ่าอาข่า ณ บ้านอาข่าปากกล้วย

กิจกรรมที่ 4 ฟังบรรยายเกี่ยวกับโครงการขยายผลของโครงการพัฒนาอยตุงฯ โดยคุณสลักจิต มั่นธรรมรักษา

คณะรับฟังบรรยายเกี่ยวกับโครงการขยายผล

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมสรุปเรียนรู้

หัวข้อสำหรับการสรุปการเรียนรู้ : ปัจจัยความสำเร็จของดอยตุงคืออะไร

- Learning by doing
- การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง
- การให้เกียรติ เปิดใจเรียนรู้
- การสร้างเครือข่าย
- ความเชื่อใจจากชุมชน

คณะสรุปสิ่งที่เรียนรู้จากการศึกษาดูงาน